

عملیات روانی

در دو دهه اخیر

مؤلف: عزت‌الله نباتی

ارتش جمهوری اسلامی ایران
مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی
تهران - پاییز ۱۳۹۱

سرشناسه:

نباتی، عزت الله، ۱۳۳۰-

عنوان و نام پدیدآور:

عملیات روانی در دو دهه اخیر/ مولف عزت الله نباتی

مشخصات نشر:

تهران: مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری:

ج، ۳۷۵ ص. : مصور، جدول، نمودار.

شابک:

۹۷۸-۶۰۰-۵۲۵۱-۸۳-۸

وضعیت فهرست نویسی:

فیا

یادداشت:

کتابنامه بصورت زیرنویس.

موضوع:

جنگ روانی

شناسه افزوده:

مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی

رده‌بندی کنگره:

UB ۲۷۵/ن۲۵ع۸ ۱۳۹

رده‌بندی دیویی:

۳۵۵/۳۱۳۴

شماره کتابشناسی ملی:

۲۶۴۱۲۸۸

نام کتاب: عملیات روانی در دو دهه اخیر

مولف: عزت الله نباتی

ناظر ویراستار: مهرداد بخشنده

ویراستار: ذکریا کاظم پور

امور چاپ و صحافی: سعید شریفی

ناظر چاپ: پوریا حسن زاده

طراح جلد: شهریار مرادی

صفحه‌آرایی: حمیدرضا مهدیان

ناشر: انتشارات مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۵۰۰۰ ریال

نشانی: تهران- صندوق پستی ۶۲۴-۱۶۷۴۵ لویزان - بلوار ارتش - جنب ستاد نیروی زمینی ارتش - روبروی سازمان جنگل‌ها

و مراتع - مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی. تلفن مرکز عرضه محصولات فرهنگی: ۲۲۴۵۰۶۹۷

حق چاپ برای مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی محفوظ می‌باشد. /

مقدمه مولف.....	الف
-----------------	-----

فصل یکم

عملیات روانی

چشم اندازهای تئوریک عملیات روانی.....	۳
عملیات روانی در زمان های قدیم.....	۵
جنگ روانی در دین یهود.....	۹
نگاهی به شیوه های جنگ روانی در صدر اسلام.....	۱۰

فصل دوم

جنگ روانی در جنگ اول و دوم جهانی

عملیات روانی پس از جنگ جهانی دوم تا زمان حال.....	۲۵
عملیات روانی در ایران باستان.....	۵۵

فصل سوم

پیشینه تاریخی عملیات روانی در ارتش قبل از انقلاب اسلامی ایران

راهبردها و محورهای عملیات روانی جمهوری اسلامی در جنگ تحمیلی.....	۷۴
مدیریت روانی جنگ.....	۷۵
عملیات روانی در دفاع مقدس.....	۷۶
سطوح عملیات روانی در دفاع مقدس.....	۷۷
ابزارهای عملیات روانی در دفاع مقدس.....	۷۷

مطالعه موردی عملیات روانی در دفاع مقدس.....	۷۸
عملیات روانی عراق علیه جمهوری اسلامی.....	۸۲
سطوح عملیات روانی در فعالیت های نظامی.....	۹۱
سطوح عملیات روانی در رویکرد نظامی.....	۹۴

فصل چهارم

عملیات روانی در زمان صلح

عملیات روانی در زمان جنگ.....	۹۹
اهداف عملیات روانی در لشکر کشی ها.....	۱۰۰
مقابله با نیروهای شورشی.....	۱۱۰
پشتیبانی از چریک های دوست.....	۱۱۲
کنترل شهروندان.....	۱۱۳
توانایی ها و محدودیت های عملیات روانی نظامی.....	۱۱۵
ویژگی های عملیات روانی در دیدگاه نظامی.....	۱۱۷
پشتیبانی از عملیات روانی نظامی.....	۱۲۱
عملیات روانی و دامنه عملیات های نظامی.....	۱۲۲
فرآیند طرح ریزی عملیات روانی نظامی.....	۱۲۳
ارکان سه گانه دولت و عملیات روانی.....	۱۲۷
تاکتیک های انتشار خبر در عملیات روانی تاکتیکی.....	۱۲۹

فصل پنجم

آموزش کارکنان و یگان های عملیات روانی

انواع تاکتیک ها و تکنیک های روانی.....	۱۳۴
تاکتیک اطمینان بخشی.....	۱۳۵
تاکتیک فریب.....	۱۴۵

تاکتیک ایجاد تفرقه.....	۱۵۰
تاکتیک واداشتن.....	۱۵۳
تاکتیک پادزهر.....	۱۵۴
دانش و آگاهی موردنیاز کارکنان عملیات روانی.....	۱۵۸
سلطه و عملیات روانی.....	۱۶۷

فصل ششم

کاربرد روان‌شناسی در عملیات روانی

تبلیغات در عملیات روانی.....	۱۷۹
انواع تبلیغات.....	۱۸۰
تکنیک‌های تبلیغات.....	۱۸۳
قواعد تبلیغات.....	۱۸۵
ابزار تبلیغات.....	۱۸۶
اینترنت و عملیات روانی.....	۱۸۷
میدان نبرد اطلاعاتی.....	۱۹۰
محدوده‌های جنگ فکری.....	۱۹۰
تاکتیک‌ها و راهبردها.....	۱۹۳
مطالعه موردی فریب در عملیات روانی.....	۱۹۸
خلق و جعل.....	۱۹۹

فصل هفتم

فریب سیاسی

سطوح فریب نظامی.....	۲۰۹
----------------------	-----

شرایط مؤثر در فریب..	۲۱۶
عملیات فریب و عملیات اطلاعاتی..	۲۱۷
مخاطب موردنظر عملیات فریب..	۲۱۸
ماموریت‌های فریب..	۲۱۹
انواع اقدامات فریب..	۲۲۰
فعالیت‌های خیالی در فریب..	۲۲۴
فریب و تروریسم..	۲۲۷
ملاحظات اخلاقی فریب..	۲۲۸
مواجهه با فریب..	۲۳۰
مقابله با فریب..	۲۳۱

فصل هشتم

نگاهی به ساختار سازمان عملیات روانی در نیروهای مسلح چند کشور

ارتش ترکیه..	۲۳۶
ارتش پاکستان..	۲۳۶
ارتش اندونزی..	۲۳۶
ارتش کره شمالی..	۲۳۸
ارتش سوئیس..	۲۴۱

فصل نهم

ساختار سازمانی نیروهای عملیات ویژه آمریکا

مقر فرماندهی و نیروهای عملیات ویژه..	۲۴۴
ساختار فرماندهی و بودجه نیروهای عملیات ویژه..	۲۴۵

۲۴۶.....	یگان‌های جنگ روانی.....
۲۵۰.....	سازمان عملیات روانی ارتش آمریکا.....
۲۵۳.....	یگان‌های عملیات روانی ارتش آمریکا.....
۲۵۸.....	ملاحظات قابل توجه در سازمان رزمی عملیات روانی ارتش آمریکا.....
۲۶۲.....	وظایف و مأموریت‌های تیم‌های عملیات روانی.....
۲۷۱.....	عملیات روانی در عملیات‌های رزمی.....
۲۹۰.....	نیروهای عملیات ویژه در نیروی زمینی.....
۲۹۲.....	یگان‌های ویژه.....
۲۹۷.....	فهرست منابع و مآخذ.....

مقدمه مؤلف

اطلاعات کلید موفقیت عملیات نظامی در سطوح تاکتیکی، عملیاتی و راهبردی است. طیف این عملیات نظامی از عملیات غیرجنگی تا جنگی متغیر است. پیروز این نبرد کسی است که در جنگ اطلاعاتی غالب است. ژنرال بازنشسته گلن اوتیس سال ۱۹۹۱ میلادی پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران در بهمن‌ماه سال ۱۳۵۷ و پیروی ایران از سیاست مستقل ملی و اسلامی «نه شرقی و نه غربی»، سرمنشاء بسیاری از تحولات و برهم خوردن موازنه قدرت به ضرر ایالات متحده آمریکا در منطقه و قطع بسیاری از منافع آن در ایران بود. این امر موجب عدم دستیابی آمریکا به اهداف اجرایی طراحی شده و به هم خوردن معادلات برنامه‌های استکباری و استعماری طراحی شده وی در منطقه خاورمیانه گردید.

به همین دلیل خصومت، دشمنی و کینه‌ورزی آمریکا و کشورهای استعماری همسویش را موجب گردید. برانگیخته شدن دشمنی و خصومت دول استعماری قدرتمند و به خصوص آمریکا باعث گردید تا توطئه‌های خصمانه متعددی به منظور ایجاد ناامنی‌های داخلی و خارجی علیه جمهوری اسلامی ایران صورت گیرد و موجب تغییر جهت گیری‌های سیاسی و راهبرد دفاعی امنیت این کشور و سایر بازیگران سیاسی در منطقه گردد.

جمهوری اسلامی ایران از مجموعه کشورهای تحت نفوذ آمریکا خارج گردید. سیاست مستقل ملی و اسلامی اتخاذ نموده و پیروی از فکر استقلال طلبانه در کلیه زمینه‌ها، به ویژه ابعاد سیاسی، فرهنگی و اجتماعی را بی‌کفایت، حمایت و پشتیبانی فرهنگی و سیاسی از نهضت‌های اسلامی و آزادی خواهانه مردم فلسطین را برابر قانون اساسی آغاز کرده و تلاش در نشان دادن مظلومیت آنان در مجامع بین‌المللی نمود و رژیم اشغالگر قدس را به عنوان یک واحد سیاسی مستقل به رسمیت نشناخت. اعمال و رفتار صهیونیست‌ها را در فلسطین به سخره کشید. این آزاد اندیشی و آزاد خواهی اسلامی زمامداران متاثر از مافیای تبلیغاتی صهیونیستی در کشورهای اروپایی و آمریکایی را به دلیل به خطر افتادن منافع نامشروع آنان در کشورهای اسلامی منطقه، بر علیه منافع و امنیت ملی ایران برانگیخت. به گونه‌ای که در مقاطع مختلف و به دفعات توطئه‌های متعددی را به کشور ایران تحمیل نمودند. اما به خواست خداوند منان و درایت مسئولین و

دست‌اندرکاران و با همت و تلاش ملت همیشه در صحنه و سلحشور ایران اسلامی اکثر این دسیسه‌ها نقش بر آب گردید.

آخرین بهانه ودست‌آویز برای به چالش کشیدن حکومت ایران با پیشرفت و دستیابی ایران به تکنولوژی انرژی هسته‌ای و برخی فناوری‌های وابسته به آن فراهم گردید. اگر چه تمام احتیاطات و اطمینان‌ها از سوی ایران به آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای از طرق مختلف داده شد و تمامی اقدامات اجرایی چون، ارائه تمام مدارک و مستندات مراحل اجرای کار، صدور مجوز برای بازرسان و متخصصان آژانس انرژی هسته‌ای برای بازدید از مراکز هسته‌ای ایران و اجازه نصب دوربین‌ها و سیستم‌های هوشمند دیگر در مراکز مطرح جهت کنترل فرایند کار انجام گرفت. همچنین انجام اقدامات دیپلماتیک از سوی وزارت امور خارجه، کارشناسان انرژی هسته‌ای، دیپلمات‌ها و نمایندگی‌های سیاسی ایران در کشورهای مختلف، و ارائه اهداف و تشریح و توصیف انگیزه‌های ایران از دستیابی به فناوری مربوطه مبنی بر صلح‌آمیز بودن آن و استفاده از الکتریسته ارزان و پاک حاصل از انرژی هسته‌ای به عمل آمد. ولی تلاش و اقدامات ایران به دلیل کارشکنی و مخالفت‌های نمایندگان آمریکا و کشورهای همسویش تا به حال به نتیجه مطلوب نینجامیده ولی روند اقدامات جمهوری اسلامی ایران به گونه بوده که جای هیچگونه تردیدی برای صلح‌آمیز بودن آن باقی نگذاشته و امید است هرچه زودتر به سرانجام رسد. با این وجود دشمنی و مخالفت‌های دولت مردان آمریکا با دولت جمهوری اسلامی ایران پایان پذیر نیست.

اتهامات و تهدیدهای اخیر سازمان اطلاعات و امنیت آمریکا بر علیه جمهوری اسلامی ایران مبنی بر پشتیبانی از حزب... لبنان، تشدید ناامنی‌های عراق از سوی گروه‌های مخالف و افزایش درگیری نیروهای مخالف آمریکا در افغانستان، از سوی دیگر تصمیم ریاست جمهوری آمریکا مبنی بر افزایش نیروهای نظامی آن کشور در عراق، و سفر دولت مردان آمریکا و از جمله رئیس‌جمهوری آمریکا به منطقه خاورمیانه و تحریک دولت مردان عرب منطقه علیه ایران اگرچه به احتمال یقین به نتیجه مطلوب نخواهد رسید. ولی مسایل امنیتی دفاعی جمهوری اسلامی ایران را، پیچیده‌تر ساخته است.

در وضعیت پر آشوب و متلاطم جهان تک قطبی با سرکردگی آمریکا و یا به زعم بعضی‌ها چند قطبی و اقماری با برتری اقتصادی، فناوری و نظامی یک قطب به عنوان

هسته مرکزی این اقمار، عوامل گوناگونی وجود دارند که می توانند امنیت و منافع ملی کشور یا کشورهایی را مورد تهدید قرار دهند. این عامل تهدید کننده با توجه به شرایط اقلیمی، قومیت ها و وضعیت ژئوپولتیکی در سطح کشورهای مختلف متفاوت بوده ولی در کل می تواند ناشی از وضعیت درونی یک کشور بوده و در درون مرزهای آن کشور شکل گرفته باشند و یا اینکه ریشه در کشورها و مناطق دیگری داشته و خارج از مرزهای آن کشور سرچشمه گرفته و در اثر تحولات پدید آمده در منطقه و جهان به وجود آمده و در آن کشور تاثیر گذر باشند.

عوامل تهدید کننده درونی با عنایت به میزان توسعه یافتگی کشور و یا قرار داشتن در شرایط گذار، می توانند از درون به بی ثباتی، ناامنی، نارضایتی، شورش و طغیان، تجزیه، فروپاشی، سقوط و یارہ پارگی یک کشور منتهی گردند.

عواملی که ریشه از خارج از محدوده جغرافیایی یک کشور و در کشورها و مناطق دیگری داشته و از بیرون مرزهای کشور سرچشمه گرفته و به واقع تهدید بیرونی محسوب می گردند، ممکن است در اثر ایجاد بحران های منطقه ای شکل گرفته و یا به صورت مصنوعی به شکل یک بحران منطقه در آمده و باعث برخورد های نظامی و درگیری و منجر به جنک گردند. گاهی نیز ممکن است عامل ایجاد در شکل گسترده تری تاثیر گذاشته و یک منطقه یا جامعه جهانی را تهدید نمایند.

آنچه که در طی چند دهه گذشته در منطقه خاور میانه و به ویژه در جوار مرزهای جمهوری اسلامی ایران رخ داده و به صورت تهدیدات درون مرزی و برون مرزی ظاهر گردیده، مانند سقوط طالبان توسط نیروهای ائتلاف ملی افغانستان که با حمایت و پشتیبانی نیروهای آمریکایی و اروپایی صورت گرفت. متعاقب آن استقرار نظامیان آمریکایی و اروپایی در آن کشور به بهانه کمک به ایجاد امنیت و استقرار دموکراسی انجام پذیرفت. و یا از هم پاشیدن و انهدام ارتش بعثی عراق توسط اشغالگران آمریکایی و انگلیسی که به تسلط نیروهای نظامی آمریکا و انگلیس بر تمامی ارکان سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و نظامی آن کشور منتهی گردید. و بالاخره استقرار ناوهای جنگی آمریکا، انگلیس و فرانسه و یا سایر قدرت های دریایی جهان در ساحل کشورهای حوزه خلیج فارس که گاهی نیز دستاویزی بدست رسانه های وابسته به صهیونیسم و آمریکا برای انجام برخی عملیات

روانی می‌دهند. بحث تهدیدات برون مرزی را از سوی نیروهای فرامنطقه‌ای و علی‌الخصوص آمریکا قابل توجه و ملموس ساخته است.

با در نظر گرفتن موارد مطرح، ضرورت و اهمیت آگاهی از تاثیر عواملی چون عملیات روانی در شرایط کنونی برای مردم همیشه در صحنه ایران علی‌الخصوص نیروهای مسلح و مدافع جمهوری اسلامی ایران در برابر تهاجم فرهنگی که مقام عظمای ولایت آن را به شیخون فرهنگی تشبیه نمودند، برکسی پوشیده نیست. لذا مولف با احساس وظیفه ملی و اسلامی خود و با برخورداری از تجارب سالیان متمادی تدریس در دانشکده فرماندهی و ستاد آجا و باتوجه به بررسی، تحقیق و تحلیلی که در زمینه عملیات روانی اجرایی سازمان های مجری عملیات روانی آمریکا و کشورهای همسویش در جهان و بالانحص در خاورمیانه و منطقه بالکان و در کشورهای عراق و افغانستان به ویژه برعلیه کشور جمهوری اسلامی انجام داده و می‌دهند. بر خود لازم می‌داند که شمه‌ای از شیطننت و تلاش دشمن در این راستا را بیان نماید.

عزت الله نباتی